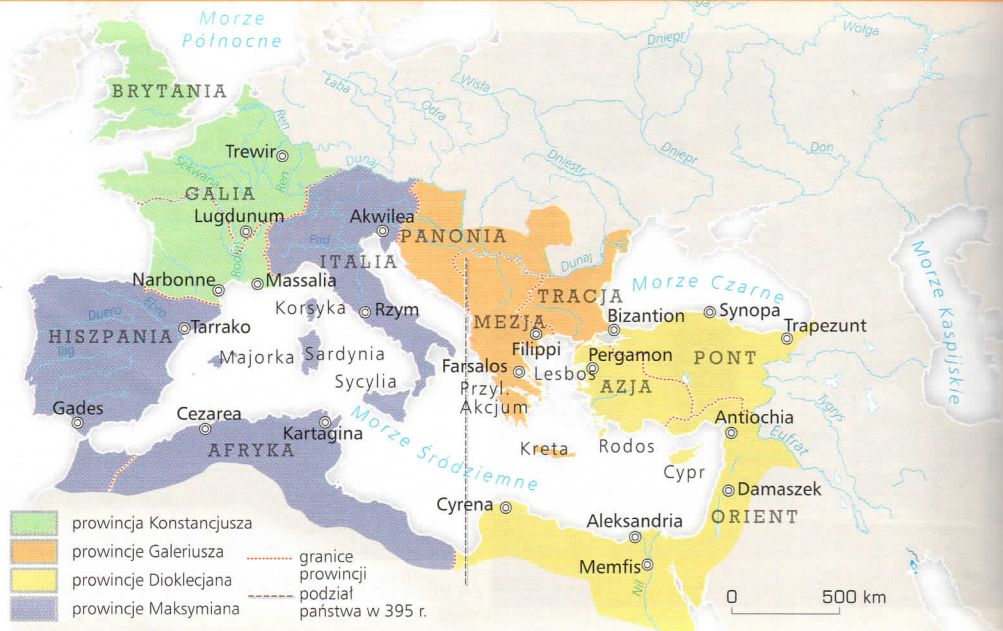

Temat : Rola armii rzymskiej w okresie cesarstwa.

Polecenie: Oceń militarną i polityczną rolę armii rzymskiej za czasów cesarstwa(od pryncypatu po późne cesarstwo).

Załącznik : Skan podręcznika historii str.180-181 oraz zasoby internetowe.

Imperium rzymskie w IV w.

1. Wskaż na mapie siedziby tetrarchów.
2. Opisz przebieg linii podziału cesarstwa rzymskiego dokonanego przez Teodozjusza.

Polecenia

Zapamiętaj!

Pytania i polecenia

1. Porównaj ustrój wczesnego cesarstwa z ustrojem republiki rzymskiej.
2. Wymień i scharakteryzuj dwie formy rządów w okresie cesarstwa.
3. Przedstaw zalety i wady ustroju cesarskiego.

Armia

Za czasów Oktawiana Augusta, sukcesora Cezara, armii nadano w pełni zawodowy charakter. Służba w niej trwała dwadzieścia lat, a weterani otrzymywali stałe uposażenie. W dwudziestu pięciu legionach służyło wówczas 150 tys. żołnierzy, głównie ze zromanizowanych części państwa. Do tego dochodziło drugie tyle oddziałów pomocniczych z prowincji. Weterani po odbyciu służby otrzymywali obywatelstwo rzymskie. Legiony starano się lokować równomiernie w prowincjach, by nie dopuścić do nadmiernej koncentracji wojska mogącej wywołać pokusę militarnego przewrotu. W Italii oraz Rzymie stacjonowały ponadto oddziały gwardii cesarskiej, złożonej z dziewięciu **kohort pretorianów** (po 1000 żołnierzy), których dowódcy (**prefekci pretorianów**) zajmowali bardzo wysoką pozycję w państwie. Z czasem pretorianie wywierali coraz większy wpływ na wybór cesarzy. Byli oni lepiej uposażeni od legionistów, a służba trwała krócej. Na początku IV w., za panowania Konstancyna Wielkiego, rozdzielono wojska na stacjonarne, stanowiące stałe załogi umocnień pogranicznych, oraz mobilne wojska polowe. W 395 r., po podziale na cesarstwo wschodnie i zachodnie, liczebność armii wynosiła 350 tys. na wschodzie (w tym 250 tys. stałych wojsk pogranicza) i 240 tys. na zachodzie (w tym 130 tys. wojsk pogranicza). W tym czasie wojsko rzymskie rekrutowało się już w znacznej mierze z barbarzyńców (głównie Germanów).

Zapamiętaj!

Pytania i polecenia

1. Porównaj ustrój wczesnego cesarstwa z ustrojem republiki rzymskiej.
2. Wymień i scharakteryzuj dwie formy rządów w okresie cesarstwa.
3. Przedstaw zalety i wady ustroju cesarskiego.

Polityczna rola armii wzrosła niepomniernie w okresie pryncypatu, gdy wojsko stało się głównym oparciem władzy cesarzy. Zaczęło również coraz częściej pełnić rolę źródła tej władzy. Po śmierci cesarza **Kaliguli** (41 r.) wbrew woli senatu pretorianie obwołali cesarzem **Klaudiusza**, a po jego zgonie - **Nerona**. Następcą Nerona **Wespazjan** został w 69 r. w Aleksandrii obwołany cesarzem przez swoich legionistów. W III w. armia wielokrotnie wybierała i obalała cesarzy. Mnożyły się przypadki zamachów stanu. Tylko nieliczni cesarze w Nowym Stuleciu zmarli śmiercią naturalną.

- Zabójstwo Cezara rozpoczęło kilkunastoletni okres wojen wewnętrznych.
- Marek Antoniusz, Oktawian August oraz Marek Lepidus utworzyli w 43 r. p.n.e. drugi triumwirat.
- W odróżnieniu od pierwszego porozumienia, mającego charakter prywatnej umowy, drugi triumwirat uzyskał moc publiczną.
- Oktawian pokonał w bitwie pod Akcjum w 31 r. p.n.e. flotę Antoniusza i Kleopatry.
- W czasie samodzielnych rządów Oktawiana ukształtował się ustrój zwany pryncypatem, który ewoluował w kierunku wzrostu władzy cesarza. Przetrwał ponad 200 lat.
- W III w. władza cesarzy coraz bardziej się umacniała i nabierała cech absolutyzmu.
- Nową formę rządów cesarskich - *dominat* - wprowadził cesarz Dioklecjan. W ten sposób rozpropagował zwyczaję zaczerpnięte ze wschodnich monarchii despotycznych.
- Dioklecjan zainicjował także nową koncepcję źródła władzy cesarskiej oraz tetrarchię.
- Tetrarchia nie okazała się trwałym systemem sprawowania władzy.
- Z walk o władzę zwycięsko wyszli Konstantyn Wielki (cesarz Zachodu) i Licyniusz (cesarz Wschodu). Ostatecznie Konstantyn pokonał rywala i skupił w ręku pełnię władzy nad całym *Imperium Romanum*.
- Do rangi nowej stolicy imperium wyniesiono Konstantynopol, który urządzono na wzór Rzymu.
- Po śmierci cesarza Teodozjusza Wielkiego w 395 r. doszło do trwałego podziału imperium na cesarstwo wschodnie i zachodnie.
- Za czasów Oktawiana Augusta armii nadano charakter zawodowy.
- Polityczna rola armii bardzo wzrosła w okresie pryncypatu. Wojsko stało się wówczas głównym oparciem władzy cesarzy i pełniło rolę jej źródła. W III w. armia wielokrotnie wybierała i obalała cesarzy.

ezara, armii nadano trwała dwadzieścia W dwudziestu pięciu ównie ze zromanizowugie tyle oddziałów dużyby otrzymywali ówać równomiernie koncentracji wojska W Italii oraz Rzymie j, złożonej z dziewięc h dowódcy (**prefekci państwie**. Z czasem óbór cesarzy. Byli oni krócej. Na początku dzielono wojska na ogranicznych, oraz cesarstwo wschodnie a wschodzie (w tym chodzie (w tym 130 skie rekrutowało się Germanów).